

سراسرنسخ

«اقتصاد هم نیازمند امنیت است، بنای اقتصادی کشور هم بایستی بر یک بنیاد امنیت نهاده بشود»

مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)

تقویت امنیت اقتصادی، زمینه رونق تولید ملی، گسترش سرمایه‌گذاری، بهبود فضای کسب و کار، بهبود وضعیت معیشتی مردم و عدالت اجتماعی را فراهم می‌نماید. از این رو، رصد و پایش عوامل اثرگذار بر آن از الزامها و اولویتهای پژوهش در حوزه اقتصاد و امنیت به شمار می‌رود. پژوهشکده امنیت اقتصادی تدبیر با توجه به رسالت خود مبنی بر ارائه گزارش‌های کارشناسی و سیاستی در حوزه مطالعات امنیت اقتصادی، ماهنامه حاضر را در سه بخش راهبرد، هشدار و تحلیل زیر ارائه می‌کند:

الف- راهبردها

بعد از پاندمی کرونا، حرکت اقتصادها به سمت دیجیتالی شدن بیش از گذشته شدت یافته است. این امر موجب شده حرکت کشورها در مسیر رشد و توسعه اقتصادی به دیجیتالی شدن وابسته شود. ایران نیز به منظور دستیابی به اهداف رشد و توسعه اقتصادی خویش، نیازمند حرکت به سمت اقتصاد دیجیتالی بوده و این امر برای حفظ و پایداری امنیت اقتصادی، ضروری است. در مقاله اول، ضمن آسیب‌شناسی و بررسی چالش‌ها، راهبردهای توسعه اقتصاد دیجیتال در ایران مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.

دستیابی به رشد اقتصادی از جمله اهداف کلیدی برای کشورهای جهان به شمار می‌آید. هر یک از کشورها برای دستیابی به این هدف، راهبردهای مختلفی را دنبال کردند که شناخت این راهبردها در کاهش هزینه‌های دستیابی به این هدف، نقش مؤثری دارد. در مقاله دوم، راهبردهای تقویت رشد اقتصادی در کشور با بررسی تجارب کشورهای منتخب، مورد بررسی قرار گرفته است.

ب- هشدارها

تحریم‌های اقتصادی علاوه بر آثار مستقیم به‌طور غیرمستقیم نیز امنیت غذایی کشور را تحت تأثیر قرار داده است. یکی از مهم‌ترین کانال‌های اثرگذاری تحریم‌ها بر امنیت غذایی، فرایند تولید کالاهای اساسی است. عدم شناخت و عدم آمادگی برای مقابله با این آثار می‌تواند در نهایت امنیت اقتصادی کشور را با تهدید جدی مواجه نماید. در مقاله اول این بخش، آثار تحریم‌های اقتصادی بر فرایند تولید کالاهای اساسی بررسی شده است.

بخش کشاورزی از جمله بخش‌های کلیدی در تأمین امنیت غذایی کشور به شمار می‌آید. با توجه به تنوع آب و هوایی کشور، پتانسیل بالایی در تولید محصولات کشاورزی در راستای تأمین و پایداری امنیت غذایی وجود دارد، اما

ضعف در حکمرانی این بخش موجب شده است که امنیت غذایی کشور با تهدید جدی مواجه گردد. عدم توجه به حکمرانی مطلوب در بخش کشاورزی می‌تواند امنیت غذایی و در نهایت امنیت اقتصادی کشور را با چالش جدی مواجه نماید. در مقاله دوم، تبعات حکمرانی بخش کشاورزی بر امنیت اقتصادی کشور بررسی شده است.

ج- تحلیل‌ها

در هفته‌های اخیر تعیین نرخ گاز خوراک برای صنعت پتروشیمی، به‌عنوان یکی از چالش‌های جدی برای بازار سهام کشور مطرح شده است. نحوه تصمیم‌گیری در خصوص نرخ خوراک و نحوه اعلام تصمیم از جمله موارد مورد اختلاف بین دیدگاه‌های موافق و مخالف بوده و منفی شدن بازار سهام نمود آشکار این چالش در کشور بوده است. در مقاله اول، اثر تغییر نرخ گاز خوراک صنعت پتروشیمی بر بازار سهام مورد تحلیل قرار گرفته است.

در راستای تقویت دیپلماسی اقتصادی و بهره‌مندی از نتایج آن، دولت تلاش گسترده‌ای برای عضویت در سازمان همکاری شانگهای انجام داده و در هفته‌های اخیر عضویت ایران در این سازمان نهایی شده است، اما عضویت ایران در سازمان همکاری شانگهای، فرصت‌ها و چالش‌هایی پیش‌روی اقتصاد کشور قرار می‌دهد که در مقاله دوم، این فرصت‌ها و چالش‌ها تحلیل شده است.

در نتیجه افزایش قابل توجه قیمت مسکن، توان خانوارها در دستیابی به مسکن مناسب و مالک شدن خانوارها با چالش جدی مواجه شده است. هرچند در تجارب جهانی درصد مالکیت مسکن توسط خانوارها چندان بالا نیست و خانوارها به‌راحتی می‌توانند مسکن مورد نیاز خود را از طریق اجاره تأمین نمایند، اما در ایران در نتیجه تورم‌های بالا، اجاره مسکن یا مالک شدن خانوارها در بخش مسکن مسأله جدی بوده و تبعات قابل توجهی بر رفاه خانوارها دارد. در مقاله پایانی این بخش، وضعیت مالکیت در بخش مسکن بررسی شده و پیامدهای آن تحلیل شده است.

لازم به ذکر است ماهنامه امنیت اقتصادی با تکیه بر مطالعات بین‌رشته‌ای و با در نظر گرفتن روابط و آثار سایر متغیرها، امنیت اقتصادی را مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌دهد. امید است مقاله‌های ارایه شده در افزایش اثربخشی سیاست‌ها و ارتقای امنیت اقتصادی کشور مفید واقع شوند.